

POSLOVI S POSEBNIM UVJETIMA RADA – RAD NA VISINI

Poslovi s posebnim uvjetima rada su poslovi koje smiju obavljati osobe koje osim općih ispunjavaju i posebne uvjete za određeno radno mjesto, a u cilju sprečavanja štetnog utjecaja rada na život i zdravlje zaposlenika. Zdravstveni pregled i medicinsku obradu obavlja specijalist medicine rada i/ili sporta i donosi ocjenu radne sposobnosti za poslove koje zaposlenik obavlja. Opća zdravstvena sposobnost podrazumijeva da je zaposlenik zdravstveno sposoban za rad te da trenutno nema zdravstvenih zapreka, a posebna zdravstvena sposobnost je da zaposlenik ima posebne zdravstvene zahtjeve i/ili da nema zdravstvene kontraindikacije za obavljanje određenog posla. Važeći zakonski propisi, prema kojima se provodi zdravstveni nadzor zaposlenika u Republici Hrvatskoj, su Pravilnik o poslovima s posebnim uvjetima rada i Pravilnik o općoj i posebnoj zdravstvenoj sposobnosti (N.N., br. 5/84.). Poslovi na visini višoj od tri metra od površine okoline, ako se primjenom osnovnih pravila zaštite na radu ne može spriječiti povećana opasnost od pada zaposlenika s mjesta rada, smatraju se poslovima s posebnim uvjetima rada koji osim osposobljavanja i osobne zaštitne opreme te drugih preduvjeta za siguran rad zahtijevaju i redoviti liječnički pregled.

Slika 1. Radovi na visini

Pri radu na visini povećan je rizik od nastanka ozljeda zbog pada radnika ili predmeta s visine i može izazvati mehaničke ili unutarnje ozljede sa štetnim posljedicama za radnika ili druge radnike. Na poslovima s posebnim uvjetima rada za rad na visini prema članku 3., točka 17. Pravilnika o poslovima s posebnim uvjetima rada ne smije raditi žena za vrijeme trudnoće, kao i osobe kod kojih je zdravstveno stanje promijenjeno i predstavlja zapreku za rad na visini.

Slika 2. Audiometar

Kontraindikacije su: psihoze, epilepsija, kardiovaskularne i cerebrovaskularne bolesti koje naginju kolapsu ili smetnjama svijesti i ostale bolesti centralnog i perifernog živčanog sustava, endokrine bolesti, bolesti mijene tvari sa sklonošću komi ili šoku, kronične bolesti bubrega, alkoholizam, fobične neuroze (strah od visine), umjereno ili teže oštećenje sluha, a posebno prostornog sluha, monopsija i teži oblici slabovidnosti (ambliopija), izražena kratkovidnost (miopija alta), druge bolesti oka sa suženjem vidnog polja, ispad dubinskog vida te teži deformiteti lokomotornog sustava.

Zdravstveni pregledi zaposlenika koji rade na visini obavljaju se svakih 12 mjeseci.

PRIKAZ 1. SLUČAJA

Žena, starosti 47 godina, ima završenu osnovnu školu, dolazi na periodički pregled za poslove deratizacije, dezinfekcije, dezinfekcije na poslovima s posebnim uvjetima rada. Jedna od točaka za pregled bila je i rad na visini. Zaposlenica je na zadnjem periodičkom pregledu dobila ocjenu **sposobna** po svim točkama Pravilnika o poslovima s posebnim uvjetima rada za koje je pregledana. Na ovogodišnjoj provjeri zdravstvene sposobnosti ustanovljeno je da je kod zaposlenice došlo do promjene u pogledu psihičkog stanja, a kao posljedica ozljede na radu nakon pada s pokretnih stepenica gdje je došlo do prijeloma ključne kosti, rebra i potresa mozga. Od tog događaja zaposlenica je razvila pojačano uzbuđenje, nesigurnost, drhtavicu, strah prilikom penjanja na nezaštićenu visinu, više se ne osjeća sigurna i sposobna za taj dio svojeg posla. Na provjeri psihičkih sposobnosti pokazala su se odstupanja u psihičkom stanju zaposlenice koje je propisano

kao zahtjev, odnosno kontraindikacija za obavljanje poslova na koje je raspoređena.

PRIKAZ 2. SLUČAJA

Muškarac, starosti 21 godinu, po zvanju tehničar cestovnog prometa, dolazi na prethodni pregled za soboslikarski obrt, koji se bavi unutarnjim soboslikarskim radovima i trebao bi raditi na poslovima koji se izvode na visini prema Pravilniku o poslovima s posebnim uvjetima rada. Kandidat u razgovoru izjavljuje da ima određenu nelagodu, nesigurnost pri radu na visini, ali smatra da mu visina na kojoj će raditi neće predstavljati problem na radu, da će se naviknuti i doživljava to kao nešto što će ga natjerati na pojačan oprez. Kako se radi o mladom kandidatu, bez većeg radnog iskustva, o prethodnom pregledu i procjeni radnog mjesta, a nije bilo odstupanja psihičkog stanja u psihologijskoj obradi, procjena je bila da će motivacija i psihički kapaciteti kandidata omogućiti sigurno obavljanje poslova na visini.

PRIKAZ 3. SLUČAJA

Muškarac, starosti 59 godina, po zanimanju tesar, dolazi na periodički pregled za poslove koje obavlja. Prije nekoliko godina počeli su problemi sa sluhom, ali mu nisu smetali pri obavljanju radnih zadataka. Od zadnjeg pregleda došlo je do pogoršanja sluha i posljednjih par mjeseci nosi slušni aparat koji ne može nositi za vrijeme radnog vremena jer mu smetaju buka i klimatski uvjeti. Zaposlenik se i dalje osjeća sposobnim za obavljanje poslova, ali prema ocjeni specijaliste medicine rada dobio je zabranu rada na visini.

*dr. sc. Dijana Poplašen, dr. med., spec. med. rada i sporta
Zoran Strenja, prof. psih.
Specijalistička ordinacija medicine rada, Zagreb*